

Aadressiandmete käsiraamat

Downloaded 15.04.2026

Käsiraamatu uuendus 22.08.2025

Sisukord

15. Koha-aadressidele esitatavad üldnõuded	3
15.1. Ajaloolise talunime säilitamine	4
15.2. Unikaalaadress	7
15.3. Unikaalaadress tiheasustuses	8
15.4. Unikaalaadress hajaasustuses	10
15.5. Katastriüksuse nime unikaalsuse tekitamine	11
15.6. Unikaalaadressi nõudvate hoonete adresseerimine hajaasustuses	12
15.7. Unikaalaadressi nõudega alad	13
15.8. Paralleelaadress	15
15.9. Suur ja väike täht koha-aadressides	18
15.10. Tähtlisandi kasutamine maaüksuse lähiaadressis	18

15. Koha-aadressidele esitatavad üldnõuded

Vastavalt **ruumiandmete seaduse § 48 lõikele 1** peab koha-aadress:

1. tagama objekti leidmise geograafilises ruumis;
2. olema minimaalselt vajaliku pikkusega;
3. vastama kultuuritavadele ja keelenõuetele;
4. olema kooskõlas aadressiandmete süsteemiga.

Koha-aadress peab olema määratud kõigile maaüksustele, hoonetele ja adresseeritavatele hooneosadele (näiteks korterid, bürooruumid jmt).

Unikaalaadressi nõudega alal, samuti aadressikoha olemasolul nii unikaalaadressi nõudega alal kui ka väljaspool seda määratakse hoonete, aadressi vajavate hooneosade ja hoonestatud või hoonestatavate maaüksuste lähiaadressid piirkonniti sama aadressikoha järgi, kasutades ühte järgmistest lähiaadressi määramise viisidest:

- 1) liikluspinna nimi, millele lisatakse erilisand (nt *Laane maakond, Metsa vald, Haaviku alevik, Hirve tn 9*);
- 2) väikekoha olemasolul väikekoha nimi, millele lisatakse erilisand (nt *Laane maakond, Metsa vald, Tammiku küla, Kitse väikekoht 3*);
- 3) kui väikekoht sisaldab liikluspinda, siis väikekoha nimi ja liikluspinna nimi, millele lisatakse erilisand (nt *Laane maakond, Metsa vald, Männiku küla, Põdra väikekoht, Vasika tn 7*).

Maaüksustele võib määrata paralleelaadressina ka nime. Nt *Talli tn 25 // Suksu; Peni tn 6 // Koeraküla kirik; Konna tee 8 // Kullese kool*. Samas ei ole paralleelaadresside määramine sel viisi üldiselt soovitatav ja on õigustatud üksnes kultuuri või ajaloo seisukohast oluliste objektide puhul (kirik, kool jmt) ning juhul, kui tegu on näiteks põlise talunimega, mida on vaja säilitada.

Korteritele ja teistele hooneosadele eristamiseks nime määrata ei saa, vaid peab piirduma üksnes numbriliste erilisanditega, mis lisatakse hoone nimele või erilisandile sidekriipsu järel, nt *Varblase tn 17-4*. Vajaduse korral võib **korteri eristamiseks** kasutada omakorda **kaldkriipsu järel numbrilist** eristajat. Näiteks kui korter *Kure tn 93-81* jaotatakse kaheks ja tekib vajadus nende eristamiseks, siis võib kasutada sellist nummerdust: *Kure tn 93-81/1* ja *Kure tn 93-81/2*. **Jagamise korral võib korteri numbrile lisada ka tähtlisandi, nt 10a ja 10b.**

Unikaalaadressi nõudvate aadressiobjektide korral on lähiaadressi määramine kohustuslik. Näiteks alevikus, alevis või linnas peab maaüksustele ja hoonetele lähiaadressi igal juhul määrama sõltumata sellest, kas seda maaüksust või hoonet kasutatakse või mitte, ning sõltumata selle omandist. Unikaalaadressi nõue kehtib unikaalaadressi nõudega alal, mis on olemasolev või kavandatav selgelt piiritletav tiheasustusega või kompaktse asustusega ala. Unikaalaadressi nõudega alal tuleb hoonestatud või hoonestamisele kuuluvatele katastriüksustele määrata lähiaadressid aadressikohtade järgi (vt lisaks peatükki **“15.2. Unikaalaadress”**).

Hajaasustuses võib lähiaadressi jätta määramata, kui tegemist ei ole unikaalaadressi nõudva aadressiobjektiga. Näiteks ei vaja aadressi alusel eristamist hajaasustuses asuvad katastriüksused, millel hooneid ega teisi adresseerimist vajavaid objekte ei asu. Nende maaüksuste eristamiseks piisab ka

katastritunnusest (vt lisaks peatükki **“3.4. Kohanimeseadus”** ja **“15.2. Unikaalaadress”**).

Liikluspinna järgi määratavates lähiaadressides kasutatavad aadressinumbrid määratakse viisil, mille kohaselt ühel pool liikluspinda kõrvuti asetsevatel maaüksustel või järjestikku paiknevatel hoonetel on paaritud numbrid ja teisel pool liikluspinda asetsevatel maaüksustel või järjestikku paiknevatel hoonetel on paarisnumbrid (vt lisaks peatükki **“13.9. Nummerdamine”**).

Alljärgnevalt vaatleme nõudeid põhjalikumalt, keskendudes eelkõige maaüksuste koha-aadressidele.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 20.12.2022

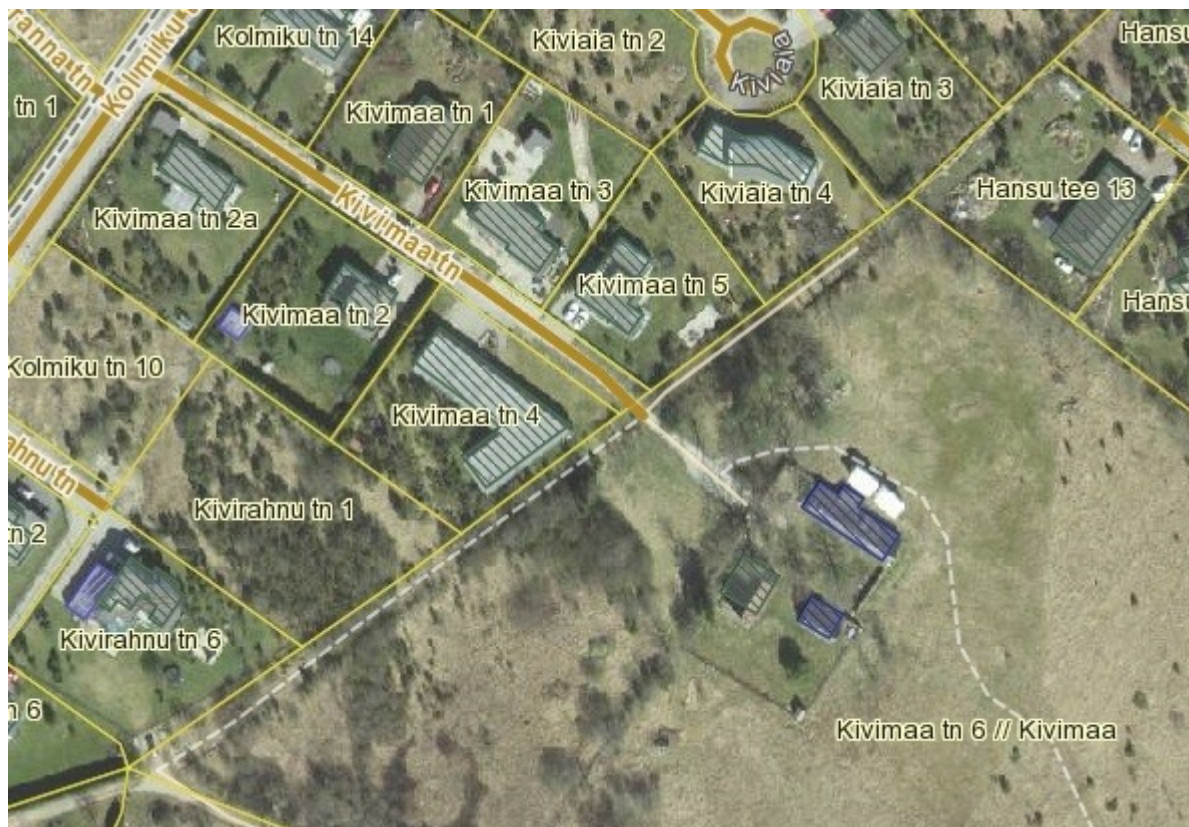
15.1. Ajaloolise talunime säilitamine

Aadresside määramisel ja muutmisel on oluline tagada ajalooliste kohanimede säilimine. Kultuuriliselt ja ajalooliselt väärtuslikke kohanimesid kaitseb ka kohanimeseadus (vt **Kohanimeseaduse** § 1 lg 2). Vana talunimena käsitleme enne 1940ndaid kasutuses olnud nimesid.

Aadressikohajärgsel adresseerimisel (liikluspinna või väikekoha järgi) on vana talunime säilitamine võimalik maaüksuse paralleelaadressina. Hoonetel kasutatakse sel juhul siiski aadressikohajärgset (numbriga) aadressi. See tähendab, et ka näiteks rahvastiku- ja äriregistris tuleb kasutada tänava järgi määratud aadressi. Arvestada tuleb, et laiemalt levinud navigeerimise abivahendid (nt Google Maps jt) toetavad eelkõige tänavate järgsete aadresside leidmist. Talu nimi jääb kasutusse kaartidel, viitadel ja siltidel.

Ajaloolise nime saab säilitada ka aadressikoha nimena, näiteks kui endistele talumaadele tehakse uusarendus, siis soovitame kaaluda tänava (tänavate) nimetamist selle talu nime järgi. Ka bussipeatuse nime valikul soovitame lähtuda vanadest talunimedest.

Näiteks on viimase paarikümne aastaga Harku vallas Murastes Kivimaa talu juurde tekkinud tiheasustus. Tänav on saanud nime talu järgi. Sellisel juhul võiks maaüksuse paralleelaadressist ka loobuda, sest Kivimaa nime säilimine on piisavalt hästi tagatud:

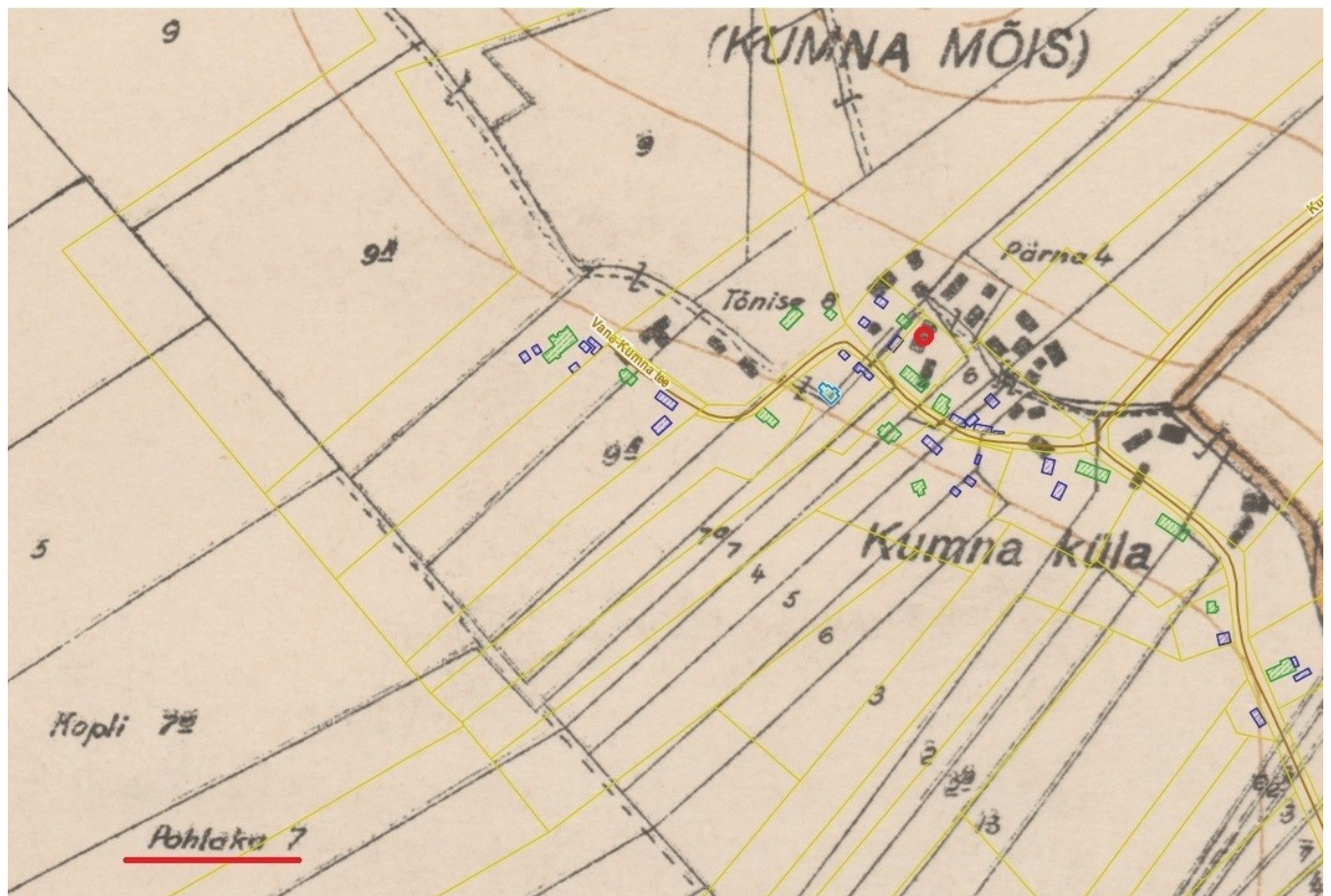
Maa- ja Ruumiamet soovib maakorraldustoimingute käigus vana talunimi säilitada. Omanikel võivad olla siiski teised soovid – aeg-ajalt ikka määratakse uusi nimesid ning jäetakse pika ajalooga nimed kõrvale. Näiteks on juhtum, kus Valli nimi muudeti Metsaks. Valli talu hooneid enam säilinud ei ole ja nüüd pole enam ka seda nime kaardil:

Harku vallas Kumna külas on määratud liikluspinna järgne aadress: **Vana-Kumna tee 9**. Talunimi, **Pohlaka** on looduses tähistatud. Selle nime saab määrata paralleelaadressina ka katastriüksusele.

Pohlaka kohanimi ajaloolisel kaardil:

Hea näide ajaloolise kohanime säilitamisest on Tallinnas Sikupilli asum, tänav ja kaubanduskeskus. Kohaliku pärimuse järgi on Sikupilli asum saanud nime selle järgi, et enne suurema asustuse rajamist elasid selles kandis vaesemad inimesed, kes karjatasid kitsi.

Mõnikord ei ole endine talunimi kooskõlas eesti keele reeglitega. Vana kirjaviisi ei saa kasutada ja sama päritoluga nimed tuleb ühtlustada. Näiteks kui Härämäe külas on katastriüksus nimega Herramäe, siis tuleb see muuta ja kirjutada Heramäe. Eesti murdekeelega piirkondades on soovitatav säilitada ja määrata pigem murdeline nimi.

Igal kohanimel on oma lugu. Soovitame kaaluda kõiki lahendusi, et meie kohanimemaastik oleks jätkuvalt rikas ja huvitav. Maa- ja Ruumiamet pakub otsuste tegemisel abiks ajaloolisi kaarte nii [ajalooliste kaartide](#), [aadressiandmete](#) kui ka [kohanimeregistri rakenduses](#).

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 11.01.2023

15.2. Unikaalaadress

Unikaalaadress on [ruumiandmete seaduse](#) § 43 lõike 1 kohaselt koha-aadress, mille tekstilis-numbriline kuju

on samaliigiliste unikaalaadressi nõudvate aadressiobjektide seas ainulaadne. Mitmel sama liiki unikaalaadressi nõudval aadressiobjektil, samal maaüksusel paiknevatel unikaalaadressi nõudvatel hoonetel ja samas hoones asuvatel hooneosadel ei või olla sama koha-aadress.

Unikaalaadressi nõudvad aadressiobjektid on:

1. elu- või ühiskondlikud hooned;
2. hooned, milles on eluruume ehk kortereid ja muid aadressi alusel eristamist vajavaid hooneosi;
3. juriidiliste isikute asukohahooned;
4. hooned, milles asuvad universaalse postiteenuse osutamise juurdepääsupunktid ning eelnimetatud hoonete osad;
5. aadressiandmete süsteemi infosüsteemi (ADS-i) vastutava töötleja määratud unikaalaadressi nõudega aladel (edaspidi unikaalaadressi nõudega ala) asuvad maaüksused;
6. maaüksused, mille koha-aadress sisaldab aadressikoha nime;
7. korterid ja muud aadressi alusel eristamist vajavad hooneosad.

Unikaalaadressi nõudvate aadressiobjektide puhul on lähiaadressi määramine kohustuslik. Seega ei või näiteks linnades jätta ühtegi katastriüksust lähiaadressita. Kõigil elamutel ja teistel loetelus toodud hoonetel peab olema unikaalne koha-aadress. Loomulikult võib omavalitsusel olla keerukas kindlaks teha, kas hoonet kasutab mõni ettevõtte või elab seal keegi, kuid kui see fakt on omavalitsusele teada, siis peab ta tagama ka koha-aadressi unikaalsuse.

Soovitame omavalitsustel lähtuda põhimõttest, et pigem rohkem kui vähem unikaalseid koha-aadresse, sest lihtsam on koha-aadressid suurema korrastustöö käigus ühtse süsteemi järgi süsteemselt ära määrata (muuta) kui hakata hiljem erilahendusi välja mõtlema nendele objektidele, mis süsteemi ei sobitu. Näiteks kui numbrivahemikud ja tähtlisandid on juba kasutuses, siis neid enam ühtses süsteemis juurde anda ei saa.

Soovitame koha-aadresside erilisandeid jätta n-ö varuks, kui on näha, et tihedamalt hoonestatud piirkonnas võib hiljem veel lisanumbreid vaja minna (vaata ka peatükki "**13.9. Nummerdamine**").

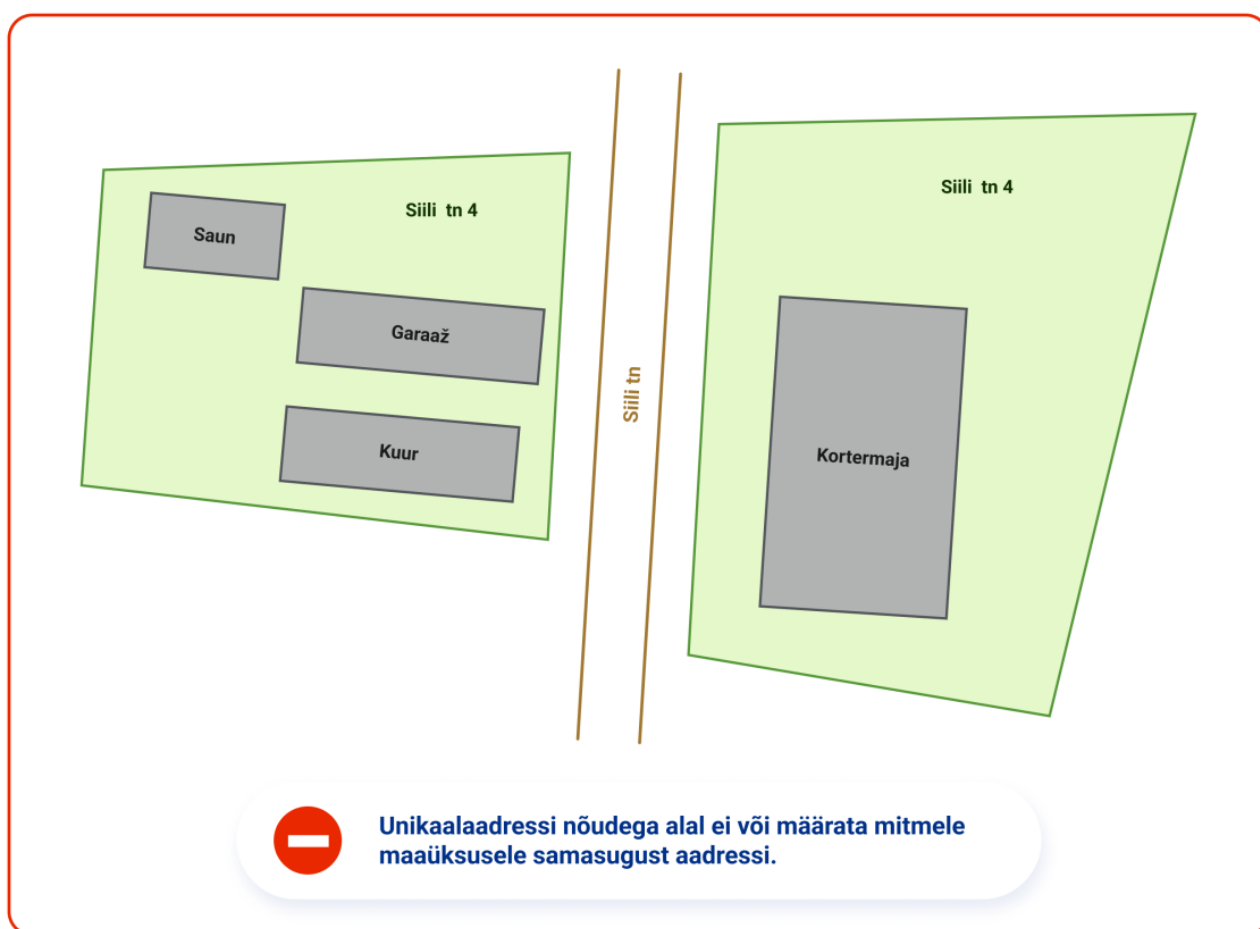
Kui maaüksusel asuvad ainult unikaalaadressi mittenõudvad hooned või kui maaüksusel asub ainult üks unikaalaadressi nõudev hoone, siis moodustub kõikide sellel maaüksusel asuvate hoonete koha-aadress ainult vastava maaüksuse koha-aadressi struktuurielementidest ja sellele ei lisata erilisandeid. Näiteks kui maaüksusel asub üks elamu ja kolm kuuri, siis on kõigil neil hoonetel sama koha-aadress ja eristavaid numbreid lisada ei ole vaja.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 11.01.2023

15.3. Unikaalaadress tiheasustuses

Tiheasustuses ei või määrata mitmele maaüksusele samasugust lähiaadressi, olenemata neil asuvate ehitiste olemasolust. Tiheasustuse all tuleb siin mõista Ruumiandmete seaduses (§ 43 lg 2 p 5) defineeritud **unikaalaadressi nõudega alasid**. Viimati nimetatud hõlmavad enda alla olemasolevad või kavandatavad selgelt piiritletaval tiheasustusega või kompaktse asustusega alad (vaata ka peatükki "**15.7. Unikaalaadressi nõudega alad**"). Üldjuhul adresseeritakse tiheasustuses maaüksusi ja hooneid aadressikohtade (liikluspindade ja väikekohtade) järgi. Eristamine toimub erilisandite abil (vt lisaks peatükki „**13.9. Nummerdamine**”).

Unikaalsuse nõuet tuleb järgida ka juhul, kui maaüksused ja hooned kuuluvad samadele omanikele. Näiteks:

Joonisel on toodud näide, kus on määratud kaks ühesugust aadressi. Siin on ühtlasi probleem, et liikluspinnajärgsel adresseerimisel peab ühel pool teed olema paaritu number ja teisel pool teed paarisnumber. Juba nummerdamise üldpõhimõtted eeldavad erineva lähiaadressi määramist. Seega tuleb vähemalt üks näites toodud maaüksustest ja sellel paiknevad hooned ümber adresseerida.

Kui maaüksusel paikneb mitu unikaalaadressi nõudvat hoonet, siis on kõigi hoonete koha-aadress sama mis maaüksusel ja sellele lisatakse vajadusel erilisand, milleks on hoone järjekorranumber, kusjuures majanumbri

ja erilisandiks oleva numbri vahel on tühikuteta kaldkriips. Aadressikohajärgse adresseerimise puhul ei lisandu unikaalne number järgmise tasemenä, vaid hoonetel ja katastriüksusel on 7. taseme komponent erinev.

Näide 1: maaüksusel lähiaadressiga *Pargi tn 3* asub kolm hoonet *Pargi tn 3/1*, *Pargi tn 3/2*, *Pargi tn 3/3* (7. tase on vastavalt 3, 3/1, 3/2 ja 3/3).

Hoone koha-aadresside puhul on ühel maaüksusel asuvate hoonete eristamiseks **kaldkriipsu järgsed tähtlisandid keelatud**.

Näide 2: maaüksusel lähiaadressiga *Tööstuse tn 10* asub viis hoonet: *Tööstuse tn 10/a*, *Tööstuse tn 10/b*, *Tööstuse tn 10/c*, *Tööstuse tn 10/d*, *Tööstuse tn 10/e*. Sellised aadressid tuleb muuta.

Samas on liikluspinna- või väikekohajärgse adresseerimise korral **võimalik määrata maaüksusele mitu paralleelaadressi** ning määrata igale unikaalaadressi vajavale hoonetele vastavalt üks paralleelaadressidest. Seejuures tuleb jälgida, milliselt liikluspinnalt vastavale hoonetele ligi pääseb (vt lisaks peatükki „13.9. Nummerdamine”).

Kui hoone koosneb ainult unikaalaadressi mittenõudvatest hooneosadest või kui hoones on ainult üks unikaalaadressi nõudev hooneosa, siis on hooneosa koha-aadress sama, mis hoonel ja sellele ei lisata erilisandeid. Näiteks tavalise ühepereelamu korral, mis asub eraldi maaüksusel, on tegu hoonega, milles on ruumiandmete seaduse mõistes üks unikaalaadressi nõudev osa (eluruum – korter), mis ei vaja eristamiseks eraldi aadressi, ning sellisel juhul piisab nii elamule kui ka eluruumile samast aadressist, mis on määratud maaüksusele.

Unikaalaadressi mittenõudvatele hooneosadele ei pea koha-aadressi määrama. Näiteks ei ole vajadust hooneosi adresseerida, kui hoones ei ole eluruumi, ei tegutseda ettevõtteid ega ole vaja sellesse hoonesse posti viia (vt lisaks peatükki „18.7. Hooneosade (sh korterite, äriruumide ja garaažibokside) adresseerimine”).

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 11.01.2023

15.4. Unikaalaadress hajaasustuses

Hajaasustuses (unikaalaadressi nõudega aladest väljaspool) asuva unikaalaadressi mittenõudva maaüksuse puhul ei ole unikaalaadress vajalik ja lähiaadress (enamikul juhtudel on see katastriüksuse nimi) võib mitmel katastriüksusel korduda või üldse puududa.

Unikaalaadressi ei nõua hajaasustuses asuvad maaüksused:

- mis on hoonestamata;
- millel ei ole juriidilise isiku asukohahooneid;
- millel ei ole hooneid, milles asuvad universaalse postiteenuse osutamise juurdepääsupunktid, ning

eelnimetatud hoonete osi;

- mis paiknevad väljaspool kompaktset asustust. Näiteks on koha-aadressiga kaks maaüksust, millel ei ole hooneid:
- *Mandri maakond, Poolsaare vald, Neeme küla, Liiviku* (maaüksusel on mets);
- *Mandri maakond, Poolsaare vald, Neeme küla, Liiviku* (maaüksusel on põld).
 - Maaüksused võivad olla samanimelised, kui need kuuluvad kinnistusraamatu ühte registriosse (sageli kuuluvad ühte registriosse samale isikule kuuluvad maatükid) ja neil ei paikne hooneid või paikneb hoone ainult ühel maaüksusel. Kui hoonestamata maaüksused kuuluvad erinevatesse kinnistusraamatu registriosadesse, siis peavad lähiaadressid olema erinevad.

Hajaasustuses võib lähiaadressi jätta määramata, kui ei ole tegu unikaalaadressi nõudva objektiga. Seega kui eelkirjeldatud (unikaalaadressi mittenõudva) maaüksuse omanik ega omavalitsus ei soovi maaüksusele nime määrata, siis lõpeb koha-aadress asustusüksuse (enamasti küla) tasemel.

Näiteks on jäetud lähiaadress määramata:

Lääne maakond, Risti vald, Kuijõe küla (maaüksusel on mets).

Üldine soovitus

Hajaasustuses **unikaalaadressi mittevajavatele maaüksustele** lähiaadresside määramisel tuleb arvestada:

- milline on maaomaniku (haldaja) seisukoht;
- kas maaüksusel või sellel asuval objektil on nimi (olnud) olemas, mida tuleks säilitada (taaselustada);
- üldiste tavadega selles piirkonnas (kas teistele maaüksustele on nimed määratud);
- piirkonna üldise arenguga (kas on ette näha, et lähiaadressi järgi on vajadust – näiteks ehitustegevus jmt).

Üldiselt on levinud praktika selline, et hajaasustuses maaüksustele siiski määratakse nimi ja see kordub ühte kinnistusraamatu registriosse kuuluvate katastriüksuste lõikes. Näiteks kui endine Raja talu tagastati ühele omanikule viies samanimelises lahustükis, ühel maaüksusel asuvad hooned, teistel põllud ja metsad (on unikaalaadressi mittenõudvad), siis ei ole mingit vajadust hakata ilma põhjuseta maaüksuste nimesid muutma või ära jätma. Eelkirjeldatud juhul on nimede muutmine vaja ette võtta näiteks siis, kui omanik müüb osa maaüksustest maha või soovitakse hakata ehitama juurde uusi hooneid, mis vajavad eristamist (on unikaalaadressi nõudvad).

Kui tekib vajadus katastriüksuste ümbernimetamiseks kas omandi muutumise (ostu-müügi) tõttu või ehitustegevuse alustamise tõttu mõnel seni unikaalaadressi mittenõudval katastriüksusel, **tuleb esialgset nime säilitada eelkõige ajaloolisel hoonetega maaüksusel**, teiste maaüksuste puhul võib kasutada ees- või järelliiteid (hargtäiendeid) või leida täiesti uued sobilikud nimed. Nummerdamine hoonestatud maaüksuste nimede eristamiseks (näiteks kaks hoonestatud naabermaaüksust *Kuke 1* ja *Kuke 2*) on keelatud. **Kohanimeseadusesse** on tehtud ka vastav muudatus ja alates 2013. aasta juulist enam numbreid kohanime hargtäiendina kasutada ei tohi. Küll aga võib nummerdada teid teenindavaid katastriüksusi ja näiteks metskondade maaüksusi.

Unikaalsuse nõue kehtib ka paralleelaadresside puhul. Ükski paralleelaadress või olla ühegi teise katastriüksuse lähiaadressiks. Näiteks ei või katastriüksusele *Metsa tn 1* juurdelõikena lisatava katastriüksuse lähiaadressideks olla *Metsa tn 1 // Juurdelõige*. Siin sobiks juurdelõike lähiaadressiks *Metsa tn 1a*.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 11.01.2023

15.5. Katastriüksuse nime unikaalsuse tekitamine

Kui tekib vajadus unikaalaadressi järele, siis soovitame hajaasustuses asuvale maaüksusele nime valikul lähtuda samadest põhimõtetest, mis üldiselt kohanimede määramisel kehtivad.

Eelistada tuleb pigem ajaloos juba kasutuses olnud nimesid, millele saab vajadusel lisada hargtäiendeid (*Uue-*, *Vana-*, *Mäe-*, *Oru-*, *Põhja-*, *Väike-* jne) või tekitada liitsõnu (*Koolimäe*, *Kooliaia*; *Matsipõllu*, *Matsimetsa* jne). Jälgida tasub paikkonnas üldiselt levinud nimede määramise traditsiooni.

Loomulikult võib määrata ka täiesti uue kohanime, kuid oluline on jälgida, et endisaegsete talusüdamete nimed jääksid alles samale kohale. Kui on juhtunud kahetsusväärne eksitus ja muistne talu on saanud maareformi käigus omale uue nime, siis soovitame selle tagasi määrata põlisele hoonestatud maaüksusele ja lahustükkidele määrata kas uued nimed või hargtäiendiga nimed. Erandina saab nummerdamist kasutada tehnilisel otstarbel (teed, gaasitrassid jmt) teenindamiseks moodustatud katastriüksuste korral. Samuti on nummerdamine omal kohal metuskondade puhul (nt *Viimsi metuskond 12*).

Unikaalsuse tekitamiseks ei ole õige muuta olemasoleva nime kirja pilti **üksnes formaalselt**. Näiteks *Uue-Sauna* ja selle lähedal *Uuesauna* või *Kaunisma* ja *Kaunismaa* ei ole sisuliselt unikaalsed nimed. Taoliste pisimuudatustega tekitatakse pigem segadust kui nimede unikaalsust. [Kohanimeseaduse](#) § 10 lõike 5 alusel peab sama kohanime määramisel erinevatele nimeobjektidele nimetuumade kirja pilt ühesugune olema. **Seega tuleb unikaalsuse tagamiseks määrata kohanimed selliselt, et erinevus on nii suulisel kui ka kirjalikul kasutamisel selgelt arusaadav.**

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 12.01.2023

15.6. Unikaalaadressi nõudvate hoonete adresseerimine hajaasustuses

Hajaasustuses kehtib üldine põhimõte, et kui maaüksusel asuvad ainult unikaalaadressi mittenõudvad hooned või kui maaüksusel asub ainult üks unikaalaadressi nõudev hoone, siis moodustub kõikide sellel maaüksusel asuvate hoonete koha-aadress ainult vastava maaüksuse koha-aadressi struktuurielementidest ja sellele ei lisata erilisandeid. Kui tegu on tavalise talukompleksiga (üks elamu koos tavaliste kõrvalhoonetega (kuur ja laut), mis ei vaja unikaalaadressi), siis on kõigil neil hoonetel sama koha-aadress, mis maaüksusel.

Nt *Molekuli maakond, Aatomi vald, Tuuma küla, Prootoni*.

Kui hajaasustuses asuval **maaüksusel on mitu unikaalaadressi vajavat hoonet**, siis tekib vajadus neid eristada. Maaüksusele ei või määrata mitut nime, seega ei saa anda hoonetele omavahel eristuvaid nimesid, sest kehtib reegel, et hoone lähiaadress võib teda teenindava maaüksuse lähiaadressist erineda üksnes erilisandite poolest. Maaüksuste nimedes on vanast ajast jäänud veel numbreid kohe nime järel (näit Tamme

1 ja Tamme 2; selline variant ei ole lubatud) ning seetõttu on vajalik, et hoone eristajana määratud number ja nime osana esinev number kirja pildilt erineksid. Hooneid tuleb eristada erilisandite abil, mis lisanduvad maaüksuse nimele kaldkriipsu järel (näit Tamme/1 ja Tamme/2) ehk 6. tasemele järgneb 7. tase.

See adresseerimise võimalus tuleneb "Aadressiandmete süsteemi" määruse §17: Kui maaüksusele on määratud nimi ja sellel maaüksusel asuvad unikaalaadressi nõudvad hooned, kirjutatakse maaüksuse nime ja erilisandiks oleva numbriga vahele tühikuteta kaldkriips (näiteks Raja/1, Raja/2).

Näiteks on maaüksuse lähiaadress Hooldekodu ja sellel maaüksusel asub kolm unikaalaadressi nõudvat hoonet (üks hooldekodu hoone ja kaks korterelamut töötajatele). Need hooned vajavad unikaalaadressi, sest neis on omakorda korterid (adresseerimist vajavad hooneosad) ja korterites elavad alaliselt inimesed.

1

Hooldekodu peahoone

Hoone lähiaadress: Hooldekodu/1

Hooneosade (korterite) lähiaadressid:
Hooldekodu/1-1; Hooldekodu/1-2 jne

2

Korterelamu hooldajatele

Hoone lähiaadress: Hooldekodu/2

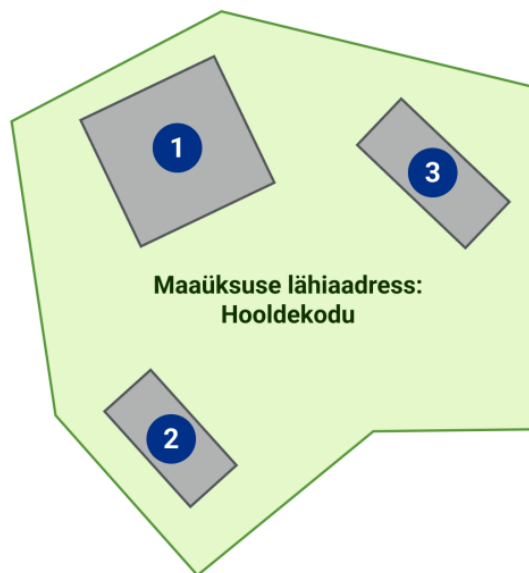
Hooneosade (korterite) lähiaadressid:
Hooldekodu/2-1; Hooldekodu/2-2 jne

3

Korterelamu hooldajatele

Hoone lähiaadress: Hooldekodu/3

Hooneosade (korterite) lähiaadressid:
Hooldekodu/3-1; Hooldekodu/3-2 jne

Võib olla ka nii, et põhihoone on sama aadressiga, mis on katastriüksusel ja teised unikaalaadressi vajavad hooned on unikaalse numbriga. Näiteks põhihoone aadress on Hooldekodu ja teiste unikaalaadressi vajavate hoonete aadress on Hooldekodu/2 ja Hooldekodu/3.

Maaüksuste adresseerimise kohta hajaasustuses vt lisaks peatükki **"15.4. Unikaalaadress hajaasustuses"**.

15.7. Unikaalaadressi nõudega alad

Alates 16. märtsist 2018 on aadressiandmete süsteemi lisatud unikaalaadressi nõudega alad ehk **UN-alad**. UN-alal rakendub katastriüksustele unikaalaadressi määramise nõue, samuti tuleb UN-alal paiknevad hoonestatud või hoonestamisele kuuluvad katastriüksused adresseerida liikluspinnale või väikekoha järgi.

UN-aladega arvestamise nõue tuleb **ruumiandmete seadusest** (RAS § 43 lg 2 p 5), st varasema tiheasustusalala ja detailplaneeringu kohustusega ala asemel sõltub adresseerimine nüüd UN-alal paiknemisest. Näiteks arvestatakse UN-alasid ADS-i ärireeglites katastriüksusele **UN-tunnuse lisamisel**, aga ka muude nõuete puhul, kus varasemalt arvestati objekti paiknemist linna, alevi või aleviku alal (tiheasustusalal).

UN-aladega arvestamine varasema tiheasustusalala ja detailplaneeringu kohustusega ala asemel on seotud asjaoluga, et sageli ei ole kogu linna, alevi või aleviku ala kompaktelt asustatud ja seetõttu ei pea kohaldama kogu linna, alevi või aleviku ulatuses näiteks liikluspinnajärgse adresseerimise nõuet. Samas on aga **mitmetes arenevates piirkondades muutunud asustus faktiliselt väga tihedaks**, näiteks on linn sisuliselt laienenud piiridest välja küla territooriumile või on mõne küla keskusesse tekkinud kompaktse asustusega piirkond, mistõttu on vaja leitavuse tagamiseks kasutada liikluspinnale või väikekoha järgset adresseerimist. Sageli on omavalitsus juba planeeringute tegemisel kirjeldatud piirkondades liikluspindade järgse adresseerimise ette näinud ja seda kasutatakse.

UN-alade moodustamise reegleid ei ole õigusaktides täpsemalt sätestatud ja **lähtuda saab RAS-i § 43 lg 2 punkt 5-st ja § 48 lg 1-st**. UN-alade moodustamisel on Maa- ja Ruumiamet lähtunud eelkõige **faktipõhiselt adresseerimisega seotud vajadustest**, mistõttu ei lähtu UN-ala mitte ainult omavalitsuse määratud tiheasustusaladest, vaid ka nendest aladest, kus faktiliselt on kompaktne hoonestus välja kujunenud. Seega on **UN-alade moodustamisel arvesse võetud mitmeid tingimusi**, sh:

- kohaliku omavalitsuse poolt üldplaneeringus määratletud tiheasustusalasid;
- kompaktse asustusega alasid, mis on leitud hoonete arvu, tiheduse, maaüksuste sihtotstarvete, rahvastikuregistri seoste, liikluspindade olemasolu jm erinevate tingimuste koosmõjul. Seejuures võetakse arvesse Eestile omast linnade tihedust ja ilmet, hoonete kasutusotstarbeid jm;
- lisatingimusi ja erandeid, näiteks
 - UN-alalt on välja jäetud mõned ajalooliste kohanimedega rannakülade tihe-/kompaktalad jne.
 - suuremad linnad on tervikuna UN-alad, samuti on väikekohad alati UN-alad (sest nendes on väljakujunenud aadressikohajärgne adresseerimine, samuti on see linnades ajalooliselt kasutuses ja leitavuse tagamiseks vajalik),
 - linnades, alevites ja alevikes on kompaktsuse tingimused (hoonete vahemaa, arv jne) erinevad kui on külates.

Selgituseks: linnades/alevites/alevikes tunnetus (tava) pisut teine (enamasti kogu ulatuses ka liikluspinnad määratud jne) ja seetõttu peab linnades/alevites/alevikes lähtuma rohkem väljakujunenud olukorrast, st vahemaad võivad olla hoonetel pisut suuremad, aga sellegipoolest on tegemist UN-alaga. Samas ei peaks nt väiksema linna/alevi/aleviku äärealal olevate talude/põldude vahele määratud liikluspindade tõttu olema seal automaatselt UN-ala. Tihti on mõistlik sellistes piirkondades hoopis liikluspindade leviala korrigeerida. Ühtlasi arvestame, et igasse vanasse kolhoosikeskusesse, kus laudad, töökojad jne, ei pea tekkima uus UN-ala, sest see ei ole tavaga kooskõlas.

15.8. Paralleelaadress

Ühele maaüksusele võib olla määratud mitu koha-aadressi, mis on üksteise suhtes võrdsed paralleelaadressid.

Paralleelaadressi esitamise sätestab **ADS-i määruse avaneb uues vahekaardis** § 14 lõige 4:

Paralleelaadresside eraldajaks on topeltkaldkriips (... // ...), mille ette ja taha jäetakse tühikud (näiteks Pärnu maakond, Pärnu linn, Pärnu linn, Kapteni tn 4 // Pärnu maakond, Pärnu linn, Pärnu linn, Sadama tn 5).

Hoonele määratakse ainult üks koha-aadress, mis peab olema kooskõlas maaüksuse koha-aadressiga. See tähendab, et isegi juhul, kui maaüksusel on mitu aadressi, tuleb hoonele määrata neist ainult üks. Kui maaüksuse paralleelaadresside hulgas on aadressikoha järgi määratud aadress ja nimi, tuleb hooned adresseerida aadressikoha järgi määratud aadressiga, kuna aadressikohajärgsete aadresside leitavus on paremini tagatud. Ajalooliste kohanimedede säilitamise huvides on kavas seda regulatsiooni muuta (nt miljööväärtuslikel aladel).

Erandina võib hoonele määrata paralleelaadressi juhul, kui hoonesse on mitu sissepääsu erinevatelt liikluspindadelt – siis võib määrata hoonele vastavate liikluspindade järgi paralleelaadressid.

Kui ehitustehniliselt osadeks mittejaotuv hoone koosneb välisilmelt mitmest eraldi tajutavast hoonest (**ADS-i määruse avaneb uues vahekaardis** § 17 lõige 3), siis võib hoonele määrata paralleelaadressid ka sama liikluspinna järgi.

Üldjuhul ei või määrata hoonele paralleelaadressideks **mitut nime**, kuid erandiks on olukord, kui hoone all on mitu nimega maaüksust ja sellesse hoonesse on nendelt eraldi sissepääsud ning hoonet ei saa ehitustehniliselt maaüksuse piiri järgi osadeks jagada (**ADS-i määruse avaneb uues vahekaardis** § 17 lõige 4).

Katastriüksuste ja hoonete paralleelaadressid on võrdsed. Kui hoonel on paralleelaadressid määratud, siis hooneosa (sh korteri) adresseerimisel valitakse neist ainult üks aadress ja lisatakse korteri number (ADS-i määruse § 18 lõige 6).

Objekti iseloomustamiseks kasutatakse/kuvatakse üldjuhul katastriüksuse, hoone ja hooneosa aadresse koos. Näiteks kinnistusraamatus kuvatakse katastriüksuse kõik aadressid. Ehitisregistris kuvatakse hoone kõiki aadresse. Ehk objekt peab olema leitav tema kõigi paralleelaadresside järgi.

Kui aga aadressi kasutatakse inimese või ettevõtte (vm subjekti) iseloomustamiseks ehk luuakse seoseid isikute/sündmuste vm ja aadresside vahel, siis kasutatakse üldjuhul ainult ühte hoone või hooneosa paralleelaadressidest.

Näiteks inimese **elukoha-aadressiks** valitakse hoone või hooneosa paralleelaadressidest **ainult üks**, st isik on leitav ühe konkreetse aadressi järgi. Hoone või hooneosa teist paralleelaadressi võib kasutada teine isik ehk aadressi alusel eristatakse sama objektiga (nt korteriga) seotud leibkonnad.

Paralleelaadressid kirjutatakse tähestiku järjekorras (ADS-i määruse avaneb uues vahekaardis § 14 lõige 3). Näiteks kui ühele maaüksusele on määratud aadressid kahe erineva tänava (Allika ja Jõe) järgi, siis esitatakse need nõnda: *Allika tn 8 // Jõe tn 3*.

Pühendusnimede kasutamisel arvestatakse tähestikulise järjestuse seadmisel nime esimest tähte ehk eesnime esimest tähte. Näiteks: *Lääne maakond, Haapsalu linn, Haapsalu linn, F. R. Kreutzwaldi tn 10 // Kalevi tn 5; Tartu maakond, Tartu linn, Tartu linn, F. R. Kreutzwaldi tn 50 // F. Tuglase tn 5; Võru maakond, Võru linn, Katariina allee 2 // L. Koidula tn 7*.

Sama tänavanimega paralleelaadresside esinemisel võib igal järgneval esinemisel jätta tänavanime välja kirjutamata, moodustades tänavanime järele numbriosadest loetelu (**ADS-i määruse avaneb uues vahekaardis § 14 lõige 6**).

Näiteks *Lahe maakond, Kivisaare linn, Kunksmoori tn 1 // 3 // 5*

Kuigi paralleelaadressid on võrdsed ning üht ei eelistata teisele, on neid arvutitöötluses vaja erinevate kasutuseesmärkide jaoks kirjutada kindlas järjekorras. Kui paralleelaadressideks on määratud ühele objektile (nt katastriüksusele) aadressikohajärgne lähiaadress ja ka nimi, siis kirjutatakse nimi alati viimasele kohale, nt *Tallinna mnt 46 // Mäeotsa*.

Paralleelaadresside arv ei ole piiratud.

Näiteks: *Pärnu maakond, Pärnu linn, Paikuse alev, Männiku tn 2 // Männiku tn 4 // Männiku tn 6 // Männiku tn 8 // Männiku tn 10 // Männiku tn 12*

Lubatud on ka lühem kirjaviis:

Pärnu maakond, Pärnu linn, Paikuse alev, Männiku tn 2 // 4 // 6 // 8 // 10 // 12

Maaüksusel, välja arvatud transpordimaa sihtotstarbega hoonestamata maaüksusel ja väljaspool unikaalaadressi nõudega ala asuval transpordimaa sihtotstarbega hoonestatud maaüksusel, ei või olla eri paralleelaadressideks mitut nime (vt **Ruumiandmete seadus § 50 lg 5 avaneb uues vahekaardis**).

Sageli on raudteealused maaüksused väga pikad (kümneid kilomeetreid) ja hoone ei ole raudteemaa nime aadressi alusel leitav. Hoonele soovitakse määrata eraldi nimi ja sel juhul on vaja ka katastriüksusele määrata paralleelaadressina teine nimi. Lahendusena on võimalus määrata üksusele mitu nime selle asemel, et nt hoone aluse maaüksus raudtee maaüksusest välja jagada. Taoline riigimaa jagamine on aeganõudev ning kulukas arvestades asjaoluga, et sellised hooned tõenäoliselt selles asukohas pikemas perspektiivis alles ei jää.

Seega ei ole lubatud maaüksuse kaks nime *Metsanurga // Kraavi* või *Mihkli tammik // Halinga metskond 35* – mõlemal juhul peab ühe sellistest nimedest tühistama. Aga kui näiteks väljaspool UN-ala asub raudteemaal hooneid, siis võib lisada need maaüksusele paralleelaadressiks, nt *Tapa-Narva 236,8-240 km // Mustika // Vaarika*. Selline regulatsioon on vajalik, et adresseerida raudteemaal asuvaid elamuid ja teisi hooneid.

Kui vähegi võimalik, soovitame paralleelaadresside määramist vältida ja olemasolevaid

vähendada. Paralleelaadressid on tavalises kasutuses üsna pikad ja ebaotstarbekad. Nende kasutamine on põhjendatud, kui:

- maaüksusel asub mitu hoonet, millele juurdepääs toimub erinevatelt liikluspindadelt (tänavatelt) – igaal hoonel on sel juhul üks neist aadressidest – see, millelt toimub juurdepääs;
- maaüksusel on või sellele kavandatakse mitu hoonet, mille eristamiseks kasutatakse erinevaid või tähtlisandiga aadressinumbreid (nt 7 // 9 // 11 või 5 // 5a);
- hoonel on mitu peasissekäiku, mis on erinevate liikluspindade suunas;
- sama liikluspinna ääres asub pikem hoone, millel on samalt liikluspinnalt mitu peasissekäiku;
- lisaks liikluspinnajärgsele aadressile soovitakse endisaegne talunimi säilitada;
- tegu on ühiskondliku või kultuurilooliselt olulise objektiga (kool, kirik jne), millel on liikluspinnajärgne aadress ja sellele soovitakse lisada ka nimi.

Kindlasti on veel erinevaid põhjendusi paralleelaadressi määramiseks, seepärast ongi see võimalus ette nähtud. Paralleelaadressidega on adresseeritud ligikaudu 0,4% kõigist maaüksustest ja hoonetest.

Korteri puhul tuleb hoone mitmest paralleelaadressist üks välja valida (vastavalt sissepääsule) ja lisada sellele korteri number. Näiteks kui majale on määratud kaks aadressi *Kase tn 5 // Kuuse tn 2* ja sellesse

korterisse pääseb Kuuse tänava poolsest uksest, siis peab korteri adresseerimisel lähtuma aadressist *Kuuse tn 2* ja lisama sellele korteri numbri (nt *Kuuse tn 2-3*).

Hooneosal võib olla paralleelaadress vaid sama hoone aadressi järgi ja erineva korteri numbriga n-ö ühiselamutüüpi korterite puhul. Ehk ehitustehniliselt ühe hooneosana käsitletud korteris on mitu aadressi alusel eristamist vajavat tuba erinevate leibkondade kasutuses. Näiteks on korteril paralleelaadressid *Tartu maakond, Tartu linn, Tartu linn, Kase tn 5-9 // 5-11* ja kumbki leibkond kasutab vaid ühte neist aadressidest.

Paralleelaadress ei või olla määratud mitme asustusüksuse (näiteks küla) ega linnaosa järgi. Kui katastriüksus asub mitmes külas, ei või katastriüksuse koha-aadressis kasutada mitme küla nime. Katastriüksusele ja seega ka hoonele määratakse koha-aadressis ainult üks asustusüksus (vt [ADS-i määruse avaneb uues vahekaardis](#) § 16 lõige 6).

Suured metstkondade või maanteed katastriüksused asuvad sageli mitmes külas. Sellisel juhul valitakse adresseerimiseks välja ainult üks küladest, kus vastav katastriüksus asub. Üldjuhul tuleb eelistada pindalalt kõige suurema osakaaluga asustusüksuse nime. Hoonestatud maaüksuse puhul tuleb eelistada selle asustusüksuse nime, kus asuvad hooned. Kui hooned on mitmes asustusüksuses, siis eelistatakse seda asustusüksust, kus asuvad UN-tunnusega hooned.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 12.01.2023

15.9. Suur ja väike täht koha-aadressides

Põhireegel on see, et **nimetuum (ja hargtäiend) kirjutatakse suure tähega, liigisõna väikese tähega**. Nt *Aia alajaam, Heki garaaž, Hiie heinamaa, Hundi metstkond, Kaare tee*. Üksikute suurte tähtede kasutamine koha-aadressides on keelatud, samuti suurtähelised lühendid. Erandid on AÜ, GÜ ja SÜ. Läbivate suurtähtede kasutamine (kapiteelkiri) ametlikes koha-aadressides (dokumentides ja andmekogudes) on keelatud (vt lisaks peatükke „**11.20. Suur ja väike täht kohanimes**” ja „**10.7. Koha-aadressi määramise õigusakt**”).

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 12.01.2023

15.10. Tähtlisandi kasutamine maaüksuse

lähiaadressis

Maaüksuse (katastriüksuse) nimes ei või kasutada erilisandeid (number- ja tähtlisandeid) sellisena, nagu need on kasutuses aadressikohajärgsete aadresside puhul.

Aadressikoha järgi määratud aadresside korral võib tähtlisandiks olla üksnes eesti-ladina tähestiku väiketäht, mis järgneb numbrile või kaldkriipsule ilma tühikuta, nt *Tamme tn 28a*, – tegu on tavalise hoonestatud maaüksusega. *Tööstuse tn 10/1b* – tegu on maaüksusega, millel asub üks liithoone boks.

Maaüksuse **nimes** kasutatavad lisandid peavad eristuma, et mitte tekitada segadust, ja seetõttu on lubatud kasutada suurtähti, mis kirjutatakse enne numbrit. Nt *Koka tänav L1*, *Koka tänav L2*, *Koka tänav L3* – tegu on munitsipaalomandis oleva maaüksusega, millel asub avalik tänav. Kuna see on pikk tänav, siis on selle teenindamiseks moodustatud kolm üksust, nende eristamiseks on lisatud nimele suur L-täht ja number, et üksused ei läheks segamini Koka tänava ääres olevate hoonete aadressidega.

Koha-aadressis ei kasutata tähtlisandina tähti *i, l, o, š, ž, w, õ, ä, ö, ü*. Osa neist on liiga sarnased numbritega 1 ja 0 ning diakriitikutega (täppide ja katustega) tähtede kasutamine võib samuti olla mõnel juhul segadust tekitav, seetõttu on nende kasutamine tähtlisandina keelatud. Üldiselt on soovitatav võimaluse korral tähtlisandeid vältida ja määrata üksnes numbrilisi erilisandeid (vt lisaks peatükke „**13.11. Liikluspinnajärgne nummerdamine**”, „**15. Koha-aadressidele esitatavad üldnõuded**” ja „**15.2. Unikaalaadress**”).

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 12.01.2023